

KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: esütörtökön és vasárnap.

Előfizetés: egész évre - 12 korona.
fél évre - 6 " "
negyed évre - 3 " "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: centiméterenként 6 fillér. Többzori hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyilttér sora 40 fillér.

Feltámadás!

Az újabb kor egyik szellemóriása Göthe mondja: „die Weltgeschichte ist das Weltgericht” — a világtörténelem az emberiség törvényszéke, ez ítélkezik egyesek és nemzetek tényei, gondolkozásai és azok felett a hatások felett, a melyek vagy a leszorulás, vagy a boldogulás következményeit idézik elé.

A feltámadás gondolata és az ezzel együvé tartozó belső erkölcsi tartalom fényesen kiállta a világtörténelem ítélőit, hiszen az a misztikus félhomály, melyből az első feltámadás felfakadt, ma már nem egy hanyatló perifériát borít be a bizonytalanság bántó félelmével, hanem mint a világosság éltető sugara árad szét e földgolyó minden pontjára.

A feltámadás eszméje egy idős magával az emberiséggel, sőt magával a nagy kosmosmal, mert a halálban, az elemekre bomlás vegyi folyamatában már benne van a feltámadás, halál nélkül nincs élet és élet nélkül nincs feltámadás.

Ez az örök sorrend a mennyei Gazda nagy háztartásának berendezésében örök és változhatatlan törvényen alapszik,

ennek a törvénynek hódol úgy a természet, mint az erkölcsi világrend, s ezért emel kalapot a világtörténelem is a maga ítélkezésében a feltámadás gondolata előtt.

Minden kornak meg vannak a maga tünetei, ezek nem úgy magukra, a hajuknál fogva előhuzva állanak elé, hanem az idő forgatagában a különböző tényezők összehatásából szükségképpen akkor kerülnek felszínre, mikor már az idők teljessége a felszínre kerülésre elkövetkezett; azok, a kik észreveszik és néven nevezik e tünetmennyeket, az idők teljességének fogalmával szükségszerűleg összefüggnek anynyira, hogy attól teljesen elválhatatlanok.

Ilyen tünet most a mi politikai életünkben, a mi minket erdélyieket különösen érdekel, a nemzetiségi kérdés. Nem új keletű, hiszen a történelem igazolja, hogy a mióta ide betettük a lábunkat, azóta mindig volt bajunk nemzetiségekkel hazánkban is, azon kívül is és mégis élünk, mert a feltámadás gondolata, hite vezérelt és irányított, mert akármire néztünk magunk körül, még a mikor borongó fájdalommal állottunk meg egy nemzet temetője felett, mikor legjobbainkat kellett temessük, vagy hontalansá-

gukban sirassuk: mindig és mindenütt azt láttuk, azt tapasztaltuk, hogy feltámadunk, élünk, ezerszertendős közdelmeinkben soha sem tudtak a politikai constellatiók úgy alakulni, hogy ettől a hitünkől megtudták volna fosztani.

A nemzetiségi hullámverések természetes tünetei a kornak, s az azzal együtt járó törekvések a hullámverések szükségképeni járulécai, a miket az idő amugy is előhozott volna, ha egyesek nem szegődnek oda tényezőül a felszínre hozásban, sőt ha ez a kortűnet az idő teljességében állott elé, akkor feltétlenül, akaratuk ellenére is oda kellett álljanak a tünet felismerésére és megismertetésére.

Az élethez a legutolsó féregnek is joga van, de köteles beilleszkedni a világ igazgató törvényeibe, nem lévén tudatos valóságuk, reájuk nem kötelező az erkölcsi világrend s tűrniök kell, hogy az erősebb eltiporja, vagy felfalja a gyengébbet; ámde az ember szellemi mivoltánál fogva jogainak érvényesítéséhez etikai erőt is kell kapcsoljon, sőt a kulturember csak akkor és addig kulturember, míg az ő jogait erkölcsi alapra tudja építeni.

Hirschler József dr. beszéde.

Elmondta a Nagyenyedi Oltáregyesület március 14-iki hangversenyén.

(Folyt. és vége.)

Megengedem, rosszul tették a theologusok, amikor beleavatkoztak a természettudományos kérdésekbe, de mit szóljunk akkor, ha a természettudósok csapnak fel theologusoknak? Vogtról szokás mondani, hogy ő inkább theologus és misszionárius mint természettudós, mert a hol csak lehet, betör a theologusnak határvidékeire és propagandát csap az atheizmusnak.

Mivel a geologusok theologusok akarnak lenni, ez második oka a feszültségnek vallás és természettudomány között.

A kereszténység rosszindulatot látott, nem ugyan a tudományban, mert annak indulata nincsen, hanem a tudósokban. Észrevette, hogy ölni és temetni akarnak. És úgy is volt. Valahányszor egy újabb hipotézis ragyogó rakétája emelkedett a keresztény felfogás méltóságos, mélyeséges egére, félreverték a vészharangot és végrohamra kiállították. A geologia sokszor csendített lélekharangot és a zoologia már el is temette az embert, midőn majom lett belőle és belekaipáncsolt a koporsóba a hitet is . . . És leütött vele lábáról sok komoly főt, theologust is, úgy, hogy lóhalálában eveztek a racionalisztikus theologia karjaiba, mely fel a tudománytól és nem bizik a kinyilatkoztatásban, kiütötték reszketeg kezéből a bibliát és koldustarisznyát akasztottak a nyakába és kullog a természettudomány után és kegyeret kér tőle.

Szitotta az ellenségeskedést harmadszor az is, hogy míg a komoly tudósok visszavonultak laboratóriumaikba és ott végezték a kutatás kemény munkáját, fiatal óriások inkább a feltűnés görögtüzevel dolgoztak és pattogó, sístergő rakétákat eregetve égnek, hangzatos hipotézisek szolgálatában járták meg a világvárosokat, tartottak előadásokat, és hölgyközönség tapsviharjai között akarták kiütni a világ fenekét. Nevük, mert szerepelt, naggyá lett. Van-e német, aki például Haeckelt és Vogtot nem ismerné?

Van-e angol, aki Tyndallt és Huxleyt nem forgatná? 1874-ben Belfast természettudományi kongresszusán Tyndall a katedrán ül és előadásokat tart és a sokkal tudományosabb Maxwell a hallgatók között ül . . . Mit old meg pl. Nietzsche, a szellemes könyvczimek, jelszavak költője?

Semmit. És ugylátzik nem is akart megoldani semmit. Ó maga ittas lesz a szép szavak szellemességétől, azzal itatja le olvasóit . . . És járják vele a kék-vókot a frázis és a semmi körül és ha kialusszák mámorukat, látják, hogy nem látnak semmit.

Panaszkodik nekem egy hölgy, hogy egy társaságban gunyolodtak fölöttem, hogy Zolát nem olvasta. Maga nem olvasta Zolát? Drasztikus kérdéssel meg lehetett volna felelni. Imígyen: hát ön ivott már mosleket?

És a fiatal óriások útik reá arra a tudományra, a melyet kompromitálnak, a szignaturát. Mivel ők nagyszájjal istentelenkednek, azért utánuk indul a közvélemény. És hitetlennek tartja a természettudományokat. Amiut pl. a XVII. század angol tudományára

ráfogták, hogy vallásos, mivel csak egy Newton magaslott ki, mint pl. a páviai egyetemet katolikusnak tartották annak idején, mert a sok hitetlen között csak egy Volta tűnt fel, úgy most is ez efemer óriások képét ütik a természettudományokra, és elkeresztelik hitetlennek.

És e hitet a hitetlen tudományról szántszándékkal bele is nevelik az emberiségbe. Olvasom pl. Arago gyönyörű emlékbeszédét Volta fölött, de hogy ez a Volta mélyen vallásos volt, arról egy szót sem tud Arago. Gumbel megírja a híres geologusok életrajzát. De hogy de Beaumont, Barrande, d'Halloy, André Dumont, Hitchcock, egy Bischof, egy Pfaff, egy Heer Oswald és a tudós paleontologusok egész serege meggyőződéses, praktikus keresztények, arról egy szót sem ír. Ampère 1888-ban Lyonban szobrot kap . . . Lábaihoz oda rakják a könyveket és az egyikre nagy betűkkel oda vésik encyclopedie, mintha bizony e hirhedt vállalatnak belmunkatársa lett volna Ampère, a buzgó hívó Ampère, az az Ampère, aki nem szégyelli odatérdelni az oltár elé koldusok és gyermekek között, die weniger demütigen waren, als er. Faraday, aki Tyndall szerint a világ legnagyobb kísérletezője, hívó protestáns, ki nem átalotta a szószekekre lépni, hogy a prédikációk egész sorozatát tartsa Jézus Krisztus istenségéről. Volta, a híres Volta szabad idejében katekizmust tanít az utcáról összegyűjtött gyermekeknek. Gauss a híres csillagász, a mi Bolyay Farkasunknak legjobb barátja, az élet örök kérdéseivel szemben nyíltan kimondja, hogy ha Istennek csak az lett volna a célja, hogy 80 vagy

Am, hadd ingadozzék hát a föld lábaink alatt, ez ugyis csak egy periodikus tünet, a mi védelemre és más elhelyezkedésre sarkal ugyan, de nem veszi ki lelkünkől a feltámadás gondolatát, sőt önbizalmat kelt fel bennünk tenni, hatni, munkálni a nemzet fennmaradásáért, életéért, felráz bennünket eddigi lethargiánkból, hogy álljunk oda valamennyien a kultúra oltára mellé s ott szolgáljuk igazán a mi Istenünket a kötelességérzetben, s annak hű és lelkiismeretes teljesítésében.

Nem azé a haza, a kié a föld, hanem azé, a kinek lelkében a feltámadás, a kulturélet állandó gondolata egy soha ki nem nem alvó örök fény, mely mindig előre veti világát, a föld érzéketlen silány rög, s nem törődik azzal, hogy ki a gazdája, de mihielyt göröngyeiben eszményt is bányászunk, mihielyt lábaink nyomában a feltámadás, az élet virulatát látjuk: az anyag behódol a szellemfenség hatalma előtt s a kultúra nemes versenyéből az kerül ki győztesen. Ki a feltámadás hitét erősebben tudja ápolni lelkében, mert ez hid, mely összeköti az eget a földdel, a múltat a jövővel. Feltámadás nélkül nincs eszmény, az eszmény nélküli életnek ép úgy nincs erkölcsi becsé, mint az igavonó állatnak, ott érzi jobban magát, hol testi tápláléka bőségesen kijár.

Társadalmi és politikai életünk eszmény nélkül csak üres, tartalmatlan fogalom: tartalmat, becsé és értéket csak akkor találunk benne, ha bele tudjuk vinni a feltámadás hitét, mert az élet nem egyéb, mint feltámadás

-r -1.

VÁRMEGYEI ÉLET.

Rendkívüli vármegyei közgyűlés.

Alsó-Fehér vármegye törvényhatósági bizottsága e hó 20-án d. u. 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart a vármegye székházának disztermében.

Tárgyai a központi választmány megalakítása, és a szavazókörök megállapítása, mindkettő az új országgyűlési képviselő választásról szóló 1913. évi XIV. t.-cz. értelmében.

A közigazgatás államosítása.

Sándor János beszédéből, melyet a pénzügyi bizottságban elmondott, a vezető reformeszmék szempontjából egész tisztán és hozzátehetjük mindjárt azt is: megnyugtatóan bontakozik ki az ország előtt a jövő vármegye képe. Ebből a tájékoztatóból egyúttal nyilvánvalóan meggyőződhetik mindenki arról is, hogy az ellenzék riasztó híreiből, melyekkel a közigazgatási reformnak a védőbástyák kegyetlen és kegyetlen lerombolásával harangoztak elébe egyetlen szó sem igaz. A reformakció minden ízében a modern közigazgatás immár elengedhetetlen feltételeinek biztosítását tartja ugyan szem előtt, de a feltételek között az autonómiában rejlő hatalmas erőforrásnak, valamint az ezeréves magyar vármegyében kifejeződött közigazgatási eredmények érvényesülésének is a legszabadabb teret nyitja meg.

Egyik legjellegzetesebb vonása a nagyjában vázolt reformtervezetnek — a közigazgatási tisztviselői kar kinevezése, amin elfogulatlan megítélés alapján ma már alig akadhat fenn valaki. Az erre vonatkozó vélemények régen megüledtek s ezekből a kinevezési rendszer hívei szinte nyomozó

többségre jutottak. Aminthogy természetes is, Felelős kormány mellett és parlamentáris rendszerben a tisztviselők választása és nagyrésztében az autonómia hatáskörébe utalt közigazgatás csak addig állhat fenn, míg a többi állami funkcióval a közérdek ellátásában egy nívón marad. Hogy pedig ez a nívó jó idő óta tudvalevően mai közigazgatásunk hátrányára alakult, ezt ma már azok sem tagadják, akik állításuk szerint, — de azt sejtjük inkább csak politikából — még mindig késhegyig menő harcra készek a mai közigazgatás érdekében.

A viszonyok újabb és határozottan demokratikus iránya, fejlődése, a tisztviselők kinevezése és a megyei közigazgatásnak az összes többi állami funkcióval egyazon magas nívóra való emelése mellett csak legutóbb is még egy hatalmas argumentumot szolgáltatott. A választójog kiterjesztése és a legszélesebb népretegek hová-tovább egyre fokozódó érvényesülése könnyű szerrel olyan hullámzásokat és eltolódásokat idézhet föl, melyeknek céljai nem lehet, sőt egyenesen nem szabad, hogy összeütközésbe kerülhessenek az állami céllal, mely mindenekelőtt áll s amelynek bárminő politikai evolúciók között is biztosítva kell maradnia. Világos, hogy ennek legfőbb, mondhatnók: egyedüli garanciája az ország olyan általános igazgatása, melyben a miniszteri felelőség mellett ez az állami cél soha egyetlen pillanatra sem homályosodhatik el.

E ponton kell megemlékeznünk arról a támadásról is, mely a vármegye reformjában a virilizmus fentartása ellen irányul. Itt megint azok a szempontok nyomulnak előtérbe és találunk méltánylásra, melyeket a választójog megalkotásával is honorálni kellett. A nemzeti szempontok és az intelligencia érvényesülése olyan szoros kölcsönhatásban vannak, hogy az intelligencia kipróbált teherbírását a közigazgatás javítását célzó törekvésben sem lehet nélkülözni és pedig annál kevesebb, minél őszintébben óhajtjuk, hogy az ország jövő közigazgatásában az autonómia ne csak írott malsz, hanem élő valóság is legyen.

90 évig itt élvezünk boldogságot, azután pedig már ne adjon semmit, . . . fürwahr, das Problem ware schofel gelöst. Kell tehát szerinte örök életnek lenni. Ki ne ismerné a híres Cauchit? Egyike volt ő Páris legbuzgóbb katolikusaival. Vallási kötelezettségeinek nemcsak legpontosabban tett eleget, hanem mindenütt ott volt, ahol hitét meg kellett védeni, vagy a hol az irgalmasság cselekedeteit gyakorolhatta. Midőn a francia forradalom a szerzetes rendekellen támadt, két röpiratban védte meg azokat.

Az egyikben írja: „En keresztény vagyok, más szóval hiszek Jézus Krisztus Istenségében, úgy, a mint ezt hitte Tycho Brahe, Copernicus, Descartes, Newton, Fermat, Leibniz, Pascal, Grimaldi Euler, Cudin, Boscovich, Gerdil a múlt századok összes nagy csillagvizsgálóival, fizikusaival, matematikusaival . . .

És ha előket nem említek, hogy megkíméljem szerénységüket, annyit legalább mondhatok, hogy örömmel láttam a keresztény vallás egész nemességét és nagylelkűségét nagy barátaimban, a krisztallografia, a kinin, a stereoszkop feltalálóiiban, az Uránia híres utazójában és a dinamó-elektromosság halhatatlan megteremtőjében egyaránt. Az egyetem ifjuság lelkes vezére volt. Koporsóját pedig zokogva állották körül Páris szegényei. De minderről ugyebár keveset tudunk. Hogy a kémianak korszakalkotó tudósai, egy Lavoisier, egy Dalton, egy Berzelius, egy Dumas kitűnő keresztények, egy Liebig, egy Chevreul, meggyőződéses hívők, hogy a földrajz nagymesterei, mint pl. egy Ritter vagy egy Maury, a hajzási meteorológiának megalapítója, hogy az élettan uttörői, mint pl. egy

Müller, egy Ehrenberg, egy Pasteur, egy Laenhec René, a mikroszkopikus állat-és növénytan egyik megalapítója, Baer az állatfejlődés tanban a csiralevel elmélet híres megállapítója és a többi, és a többi, hogy ezek mint hívő keresztények nagy tudósok voltak, arról hallgatnak. Mind ahogy azt sem tudják, hogy Carus a híres botanikus halála előtt megváratta a ruhát, a mellyel eltemessék, fehér talárist zöld kereszttel, Ein Kreuz, weil ich ein Christ bin, grün aber zu Ehren der Botanik.

Csak nemrég jelent meg egy közismert újságban a cikk, hogy manapság a tudomány mai állásponjtján állva, amikor az elektromosság diadalát üli, ma midőn a fényt mérjük, a bolygók útjait tudjuk, ma, midőn csonton keresztül fotografálunk, ma, midőn ennyire jutottunk, elmondhatjuk, hogy Isten trónusa meg van döntve . . . Valóban eltalálta! Jobban nem csoportosíthatta volna hatalmas argumentumait Isten trónusa mellett! Lam az elektromosság századának legnagyobb nevei hosszú sorozatát Volta nyitotta meg, Röntgen fejezte be. Közöttük áll Oersted, Ampère, Faraday, Galvani és a többi. Láttuk őket. A fénytannak legkiválóbb modern képviselői Fresnel, a nagy keresztény, Fraunhofer, aki oly ragaszkodó gyermeke volt egyháznak, hogy pl. bójtét soha senki kedveért meg nem szegte. Fizeau meggyőződésének, vallásának valóságos martirja volt. A legmodernebb astronomiai kutatás alapjait megvetették egy Piazzini, „a kis bolygó Columbusa”, a ki szerzetes, egy inghirami, a piarista, egy Denza, a barnabita, egy Secchi, a jezsuita.

De azért a szabók szaklapja, mely nem mulasztotta el sohasem az emberiség legmagasabb érdekeit nívós lapjában felszínen tartani, büntetlenül írhatja, hogy a XX-ik század embere Kepler, Copernikus és Marconi nyomán csak akkor művelt, ha Isten-tagadó! Kepler hívő protestáns, ki inkább kivándorol, de meggyőződését nem hagyja, Copernikus kanonok, Marconi pedig pap, aki nemrég Newyork-ban a katolikus kongresszuson ott ült az elnöki széken, és amikor a kongresszus egy képviselője aposztrofálja az egyházi és a világi tudományt, az egymás mellett az egész világnak oda mondja, hogy meggyőződése szerint a legnagyobb drótnélküli táviró az egyház, mely Krisztus öt sebében egyesítve a világot, vezet az Krisztushoz. Sajnos, hogy a mi művelt világunk másnak a szájával beszél és másnak a fejével gondolkodik, azért vezethetik az elfajult újságok oly könnyen az Istentelenségbe. Újságírók, tisztelet a kivételnek, akik részletekben tették le az eretséget, ha ugyan tették, és a vallás teteleit a sötétben az asztal mellett, vagy alatt tanulmányozták, csinálják a közveleményt és führen eine ganze Generation an der Nase herum.

Igen tisztelt hallgatóim!

Ilyen eszközök ideig, óráig diszkreditálhatják a tudományt, de tartósan nem. Nem szabad. Az emberiség nem tűr meg hasonlást leghatalmasabb érzelmi és legfőbb érdekei között.

Feljek hát én, a hívő ember a természet-tudományok óriási és tiszteletreméltó munkája eredményétől? Ellenkezőleg! Halálával tartozom neki mindezért, mert Istenemről Istenemhez méltó fogalmakra csak az vezet.

Hogy maga a kormány hangsúlyozza és biztosítékokkal akarja körülvenni a vármegye alkotmányvédő és politikai jellegét, ennek a mi speciális közjogi helyzetünkben igen nagy a fontossága. De tanúság ez egyúttal amellől is, hogy nagyon is messzire vetették el a súlyot azok, akik a kormány reformakciójának dogmájaként a legmerekvebb központosítási és a mindent lenyűgöző hatalmi törekvést hirdettek. Miként mindenkinek, akként joga van a vármegyének is, hogy politizáljon és védje az alkotmányt. Különösen ez az utóbbi még kötelessége is. Van azonban a második természetünké vált politizálásra nézve is egy mesgye, amit átleníni tilos. Az, amely a közigazgatás területétől elválasztja. Ezen a területen tisztán csak a jó közigazgatás érdekei az irányadók s éppen ezért ezen a területen senki, még a vármegye sem politizálhat.

Egyébként a reform részleteire nézve is már a közel jövő meghozza a teljes bizonyosságot. Sándor János belügyminiszter kilátásba helyezte, hogy a vármegye reformjáról szóló első részével a nagy kodifikációnak már husvét után az országgyűlés elé lép. Akkor lesz itt az ideje, hogy az érdemleges kritika megszólaljon s a maga végleges ítéletét megformulálja. Ha mégis vannak, akik a végleges ítéletüket máris megformulálták s annak élet hatra-vakra a reform és a kormány ellen szegtek, ezekről eleve is bizonyosak lehetünk, hogy szívükön talán mégsem annyira a jó közigazgatás, mint inkább politikájuknak az érdekeit viselik.

NESTLÉ FELE
régbevált **GYERMEKISZT**

Próbadozokat, valamint orvosi rőpiratot a gyermeknevelésről díjtalanul küld a **HENRI NESTLÉ** cég
WIEN, I., Biberstrasse. 116 P. 130

Lám ugyanaz volt az Isten a ptolemeusi szisztémában ép úgy, mint Copernikus rendszerében.

Igen ó. De nem a mi fogalmunk róla!

Mit mond a ptolemeusi szisztéma pl. a földről? A világ középpontjában leszurja azt s erről állítja, hogy e körül forog minden. Mily kicsiny világa ez valóban az Istennek! Nem is a nagy Istené, az emberé az, ő gondolta így ki. Az Isten világot alkotott, melyben a föld is csak porszem, az is forog és iramlík bele a mérhetetlen mélységbe. Így tanítja ezt a Copernikus rendszere, és hogy tágulnak ez iramlások nyomán fogalmaink az Isten nagyságáról, mérhetetlenségéről, mindenhatóságáról! És a geologia nyomán, ha rétegeiből kelnek és támadnak fel az elpusztult növények és állatok típusai és beleállnak az élet alakjainak bámulatos sorába, mely egyre tömöttebb és hézag-talanabb lesz, nemde, valóságos víziók tárulnak fel, melyek csak a multat mutatják, de a jövőt nem, én Istenem minő lehet még a te kifürkészhetetlen gazdagságod és bőséged!

Mindezt a természettudományoknak köszönhetem. Hát, hogy felnekedjél tőle! Ellenkezőleg kezemet nyujtom neki és szívesen látom és kérem, hogy csak olvassa össze Isten betűit.

Csak olvassa a paleologia az Istennek megkövült gondolatait, olvassa a zoologia és a botanika az Istennek eleven gondolatait.

Vele repülünk, elmélyedünk vele tengerek mélyébe, ezer és százezer éves földek rétegeibe, felemelkedünk vele a világmindenségnek csaknem észbontó szféráiba, tágitunk az Isten fogalmán és Te Deumra hívjuk a modern keresztényt!

Rákóczi emléke.

Irtta: **Herczeg Ferencz.**

(Az Igazmondó husvétii számából.)

Rákóczi fejedelemről följegyezték, hogy egy millió és kétszázezer hold földje volt. Erről az óriás vagyontól önként lemondott, örök időkre elhagyta hazáját és családját, lemondott minderről, ami fényessé és boldoggá tehet egy emberi életet, végül mint bujdosó halt meg török földön, — és mindezt azért, mert nem akart és nem tudott hűtlen lenni elveivel.

Soha még magyar ember nem fizetett meg olyan drágán a meggyőződéséért. A nemzet ezért kegyelettel áldoz emlékének és Rákócziban ma is a hazaszeretet, az önzetlenség és az elhűség megszemélyesítőjét látja.

Gróf Tisza István első kormánya idejében a nemzet régi óhajának adott kifejezést, midőn előterjesztést tett Ferencz József királyunknak a török földön pihenő Rákóczi hamvainak hazaszállítása dolgában. A bölcs király miniszterelnökének előterjesztése alapján megparancsolta, hogy hozzák haza méltó díszsel Rákóczi tetemeit és temessék a gyönyörű kassai székesegyházba, abba a magyar földbe, amelyet életében annyira szeretett és amelyért oly sokat szenvedett. Azóta az egész magyar nemzet kegyelele örökösödött Rákóczi emléke fölé.

Legújban valami bántó hang zavarta meg ezt a kegyeletet. Egy fiatal tudós könyvet írt Rákóczi bujdosásának éveiről, a könyvvel azonban nem végzett jó munkát, mert olyan hangon emlékezett meg Rákócziról, amely méltán sérthette a magyar közönség kegyeletét. A válasz nem is késett sokáig: a képviselőházban, a tudós akadémián, a sajtóban és különböző gyűlésekben éles, megrovó szavak hangzottak el a szerencsétlen könyv szerzője ellen.

A nemzet önmagát becsüli meg régi nagyjában. Amely nép megfedelkezik a mult idők dicsőségéről, az lemond a jövő reményességéről is. Ezért örvendetes is volna az erélyes hang, amellyel a magyar közvélemény a kurucz fejedelem emlékének megbántása ellen tiltakozik, ha a tiltakozók között nem volnának feles számmal olyanok is, akik Rákóczi dicsőséges nevét ebből az alkalomból *kicsinyes pártpolitikai czélok szolgálatába akarják állítani.* Némely oldalról fölmerült a sunyi gyanúsítás, hogy a Rákóczi emléket sértő könyvet a kormány sugalmazta. Ez a gyanúsítás rosszhiszemű és értelmetlen, mert hiszen nyilvánvaló dolog, hogy Rákóczi hamvainak hazahozatalával koronás királyunk és mostani felelős miniszterelnöke olyan nagy szolgálatot tett a Rákóczi-kultusznak, mely ezerszer értékesebb ezer kurucz beszédnél és vezércikknél.

Nemzeti nagyjaink emléke közös kincse minden magyar embernek. Rákóczi kriptája pedig az a hely, ahol el kell némulnia a pártviszályok lárájának.

Aki ezt nem érti meg, a ki arra akarja felhasználni Rákóczi nevét, hogy újabb viszályt és gyűlölködést szítson a magyar emberek között, az nem méltó arra, hogy szájába vegye ezt a nevet.

Kellemes asztali bor

kapható 50 literes mennyiségben fogyasztási adóval együtt literenkint 64 fillérért **Faplaoz 12 szám** alatt. 139 1—

HIREK.

— **Boldog husvétii ünnepeket és békét kívánunk t. olvasóinknak!**

— **Lapunk** az április 11-diki nemzeti ünnepi munkaszünet miatt egy nappal előbb jelent meg.

— **A róm. kath. templomban** Husvét első napján az ünnepi szent mise d. e. 10 órakor veszi kezdetét, amelyen az „Előre” daloskör ismét közreműködni fog. A daloskör vegyeskara régi magyar egyházi énekeket fog négy szólamu letételben előadni. Mise közben Zierer Ferencz „Offertorium”-át vonós ötös és harmonium kíséret mellett éneklé dr. Li man Eminé. A szt. mise végén „Alleluja”-t énekel a daloskör férfikara. Ünnep másodnapján a 10 órai szt. mise alatt a polgári leányiskola kath. növendékei fognak énekelni. Ünnep harmad napján reggel 8 órakor lesz a szt. mise. Délutáni vecsernyék 4 órakor lesznek.

— **Az új sajtótörvény** a napokban jelent meg a Hivatalos Lapban egész terjedelmében. A sajtótörvény április 12-én, husvét napján lép életbe.

— **Kinevezés.** Szász József vármegyének főispánja Dezső Mózes díjnokot a kisenyedi járásba irodasegéd-tisztté nevezte ki. — A pénzügyminiszter Kovács Zoltán megyei irodasegéd-tisztté ideiglenes minőségű számtiszt-té nevezte ki a nagyenyedi p. u. számvétséghez.

— **Az ág. ev. templomban** Husvét másodnapján tartandó ünnepi istentiszteleten Jakobi Viktor VIII. g. o. t. mond egyházi beszédet.

— **Zeyk József báró temetése.** A váratlanul elhunyt Zeyk József báró hült tetemeit szerdán délután szállították el Kolozsvárról az enyedi vasútállomáson át Marosgombásra, és ott a családi sírboltbacsütörtökön d. e. helyezték el örök nyugalomra. Kolozsvárt a Monostori-ut 22. szám alatt lévő Zeyk-palotában d. u. 3 órakor kezdődött az ev. ref. egyházi szertartás, melyet Herepey Gergely végzett. A hatalmas babérszuszorokkal és virágcsokrokkal borított koporsó körül, ahol szerényen helyezkedett el gombási birtoka kertészének és eselédségének koszorúja is, a kolozsvári és erdélyi arisztokrácia teljes számban megjelent. Bethlen Ödön gróf főispán, báró Szentkereszthy Zsigmond, Teleki Samu gróf, a herceg Odescalchi, Bethlen, Wesselényi, Bánffy, Teleki, Toldalaghi, Beldi, Vas, Bornemissza, Jósika, Zeyk stb. családok mind megjelentek. Az elhunyt családjához rendkívül sok részvétlívrat érkezett, köztük Tisza István gróftól is, kit Zeyk József báróhoz közeli családi kötelek fűzött. Marosgombáson a temetés f. hó 9-én délelőtt 11 órakor volt, melyen a kedvezőtlen idő dacára nagy közönség vett részt. Városunkból a család tagjain kívül megjelentek a Bethlen-kollégium főgondnoka és több tanára.

— **A postahivatalban** az április 11-iki ünnepen a rendes postaszolgálat csakis d. e. 11 óráig tart. A délutáni órákban csupán a távirtda és ajánlási osztály tart szolgálatot.

— **A gazdák panasza, a napszámos ember sorsa.** A kedvezőtlen, esős időjárás nagy aggodalommal tölt el mindenkit, de főképpen a gazdaközönseget és a földművelés-

ből élő falusi napszámos embereket. A tavaszi szántás-vetés ideje már napjainkig is sokat késlett és a folytonos esőzés megint késlelteti a földműves munka megkezdését. A gazdák aggódva, a napszámos ember kereset nélkül várja a jó idő eléréstét.

— **Uj Árpád-émlék Brassóban.** Gróf Mike s Zsigmond főispán közbenjárt Tisza István gróf miniszterelnöknel a felrobantott és szélvihar által is megrongált czenkhegyi Árpád-émlék újraépítése ügyében. Az intervenczió sikerrel járt, a miniszterelnök intézkedése révén az Országos Képzőművészeti Tanács és a Műemlékek Országos Bizottsága értesítette Brassó városát, hogy a megrongált Árpád-émlék helyébe bronzszobrot fognak állítani a Czenkhetőre.

— **II. Magyar Nemzeti Zarándoklat Lourdesba.** Gróf Majláth, gróf Zichy és Fischer-Colbrie püspökök védnökségével és egy nagyobb papi bizottság gondos rendezésében f. év július hó 24-én kényelmes különvonaton zarándoklat indul Pádva-Róma-Lourdes-Páris és Einsiedeln érintésével, amely 20 napra terjed és a II. osztályon 480, a III. oszt. 295 koronába kerül. Tekintettel a már eddig is megnyilvánult nagy érdeklődésre, a jelentkezések június hó elsejével lezártnak. Magyar, német és tót nyelvű programokat készséggel küld az érdeklődőknek Gaibl Sándor pápai prelátus, apátkanonok, Pozsony, Káptalan-utca 3.

— **Riadalom a kolozsvári gyorsvonaton.** Nagy riadalmat okozott szerdán éjszaka egy őrült ember a kolozsvári gyorsvonaton. Alig hagyta el a vonat Püspökladány állomást, az egyik másod osztályú kocs perronján egy ószbe csavarodott haju férfi dühöngeni kezdett. A bundába burkolódzott utas a kocs egyik ablakát kezdte az öklével ütni s közben szitkokkal illette a kalauzokat, akik sohasem engedik kiszólni és így megakadályozzák abban, hogy a feleségével találkozzék. A nagy lármára összefutott utasok és kalauzok azután lefogták a szerencsétlen embert, akit a következő állomáson, Karczagon átadták az ottani hatóságoknak. Az őrült utas kilétéről ezideig csak annyit sikerült megállapítani, hogy nagyenyedi tisztviselő.

— **A légy az egészség veszedelme.** Az Országos Közegészségügyi Egyesület kiadásában megjelenő „Egészség” legutóbbi kettős száma tisztán azoknak a kérdéseknek a megvilágítására van szentelve, melyek a legyek veszedelmes voltát igazolják a különféle fertőző bajok továbbvitelében. Nagyon találóan nevezték el a legyet „repülő piszok”-nak, mert számtalan fajtáját tapasztja magára a legkülönbözőbb betegségek okozó csirákra, a veszedelmesnél veszedelmesebb szennyanyagoknak. A tudomány sokféle légyalakot ismer, de valamennyi olyan, mely vagy közvetlenül vagy közvetve kártékony az ember egészségére. Egész sorát ismerjük a módok-uk és utaknak, melyek kétségtelenül bizonyítják a legyek rendkívül káros szerepét

a betegségek terjesztése körül. Nemcsak a különféle fertőző bajok terjedésében, de a tuberkulózis szempontjából is óriási fontosságú a légy szerepe. A baktériumok millióit tartalmazó köpeten élőködő légy a fertőző csirák ezreit továbbíthatja szakadatlanul az ember felé, mert körötte él, legkövetlenebb közelében levő dolgait lepi el, táplálékait szennyezi be. Annakra fontosnak tartjuk a légy szerepét a tuberkulózis szempontjából, hogy külön is szükséges vele foglalkozni. Megállapítjuk azonban azt, hogy az „Egészség” szerkesztője a közegészség szempontjából rendkívül értékes munkát végzett, amikor nagy hozzájárulással tanuskodó munkában igyekszik minden oldaláról a légyveszedelmet megismertetni. Mindenkinek figyelmébe ajánljuk az „Egészség”-nek „Légy számát”, melyet bármely könyvkereskedés utján meg lehet szerezni.

— **Darwin Dr. Fülöp** Zsigmond népszerű természettudományi folyóiratának most megjelent április 1-i számában a következő érdekes cikkeket olvassuk: Francó Rozsó: Az élő anyag emlékezése. Cserny Dező: A szunyádó, ébredő és érvényesülő élet. Dr. Molnár Elek: Az arezkifejezésről. Dr. Turán Géza: Tudomány és társadalmi küzdelem a rák ellen. Beck Szilárd: A beszélni mozi. Seidl Sándor: Az élet végállomásán stb. Az igazán hézagpótló, kéthetenként megjelenő illusztrált folyóirat előfizetési ára a Darwin-Könyvtár kötetivel együtt félévre 5 Korona. Mutatványszámot küld a kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrássy-ut 60.

PALMA az elasztikus cipősarok

figyelje meg TARTÓSSÁGÁT

**Steckenpferd-
liliomtejszappan**

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvend s epló ellen való elismert ha ásanál fogva s a bőr és szépség gondozásában való föltümlhatatlanságáért. Eze nyi elismerőlevél! Sok legnagyobb kitértetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ügyeljen nyomatókósan a steckenpferd védőjegyre, és a cég helyes nevére! Darabja 80 fillér kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszerüzletekben stb. — Hasonlóképpen kitűnő Bergmann Manera liliomkrémje (70 fillér egy tubus). Kitűnő szer női kezek gondozására. 108 5—40

Edison fényjáték színház

E hó 12-én Husvét vasárnapján

3 előadás délután 3, fél 6 és este 8 órakor.

Csak Husvét első napján lesz előadás!

Az összeesküvők leánya.

Gyönyörűen megjátszott társadalmi dráma 5 felvonásban. Sikerült megszerezniünk a husvétüi ünnepek első napjára ezt a nagyszabású filmkolosszust, melyet a legbíresebb olasz filmgyár a legnevesebb olasz művészek közreműködésével hozott forgalomba. E kitűnő képek nemcsak gyönyörű tartalma, hanem felséges tájfelvételei is gyönyörködtetik a nézőt. Ünnepi ajándéknak: Músonon kívüli számok, ammeddig csak jól esik.

Figyelem! Husvét második napján tüzoltó multság lévén, csak első napján tartunk előadást és vasárnap d. u. 3, fél 6 és este 8 órakor rendes helyárák mellett.

— Tisztelettel az igazgatóság.

Nagyenyed város helyszínrajza

1 : 2880 lépték méretű rajzban kapható a Papírárugyárban.

Ugyanez a tervezendő vízvezeték rajzzal is külön kapható.

Gulliver

A prima kaucsuk cipősarok

kaucsuk sarkok királya

És készíti a Gulliver cég, mert kaucsukból készült.

Nem lesz több nedves lakás! :: Nem lesz több nedves pincze!

mert a „BIBER” abszolút vízhatlan szigetelő, lehetővé teszi mindennemű nedves és vízállásos helyiségek tökéletes szárazzá tételét.

8—10 v

„BIBER”-rel bármely kőműves végezhet szakszerű szigetelést.

„BIBER” megoldja a beton és vasbeton vízhatlanítási kérdését is.

Prospektust, használati utasítást és minden egyéb felvilágosítást készséggel ad:

a „BIBER-MŰVEK” egyedárúsítója Márer és Weiszberger fakereskedők, Tövis és Nagyenyed.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár Részvénytársaság villamos üzemű könyvnyomdájában Nagyenyeden.

Ügyvédi irodában

már alkalmazva volt, gyakorlattal bíró, telekkönyvi ügyekben teljesen jártas, románul perfektül beszélő irnok kedvező feltételek mellett azonnal beléphet Dr. Dénes Arthur ügyvédi irodájába Marosujvárt.

123 3-3 v.

Olcsó tüzelőanyag.

Tölgyfa hulladék és forgács mint a múlt évi, egy rakás a fatelepen 6 korona, házhoz szállítva 7 korona.

109 5 - v

Klemm Pál.

A NAP

Főszerkesztő:
Braun Sándor.Szerkesztőtárs:
Dr. Hajdu Miklós.

A NAP

a magyar újságírás szeneziója, a magyar közönség legkedvesebb lapja, a 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kérésmentes szószólója. Minden jó magyar ember olvassa A NAP-ot.

Tessék előfizetni!

Egy évre 18 K Negyedévre 4.50 K
Félévre 9 K Egy óra 1.60 K

Egy szám

6
fillér.

A NAP

vidéki kihordó szervezete
A NAP-ot megérkezése
után azonnal kézbesíti
előfizetőinek.

Egy szám

6
fillér.

FÉNYES EREDMÉNYT HOZ

A NAP minden apróhirdetése, mert naponta 155.000, havonta 4.130.000 példányban jelenik meg és mindenki olvassa!
A NAP apróhirdetési levelezőlapja 10 szögig 70 fill., 20 szögig 1 k. 40 fill., 40 szögig 2 k. 80 fill.
Kapható a dohanyüzemekben!

995—1913. szám.

Hirdetmény.

Alulírott hivatal az állami csemetekert tartozékát képező 1376 □ öl kiterjedésű rétjét 1922. évi december hó 31-ig hasznosításra adja az **1914. évi április 26-án** délelőtt 9 órakor a m. kir. járási erdőgazdálkodási irodában tartandó nyilvános szóbeli árverésen.

Kikiáltási ár évi 86 korona. Árverési feltételek az erdőgazdálkodásnál tekinthetők meg.

M. kir. járási erdőgazdálkodás.

Nagyenyeden, 1914. évi április hó 2-án.

Horváth Viktor,

m. kir. erdőmérnök.

188. 1-1

Elismert legjobb gyártmányok

Lingner György

nagyenyedi szövőgyárából

előírt gyári áron kaphatók

a gyári raktárban Szentkirály-utca 106. sz.

Ifj. Mészáros János és Társánál Főtér

és a Fogyasztási szövetkezetben

608—1914. tkvi. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Grasser Félix ügyvéd által képviselt Erdélyrészi Takarékpénztár Zálogintézete végrehajtónak Groffner Mátyás sorostélyi lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a végrehajtató kérelme következtében a végrehajtási Árverés 1530 K tőke, ennek 1910. február hó 1-től járó 6 és 1/2% kamata és 5% késedelmi kamatok, eddig összesen megállapított 141 K 20 fill. per- és végrehajtási költség, valamint a 2323—1913. tkvi. sz. árverési kérésért megállapított 34 K és a jelen ár. kérésért ezuttal megállapított 18 K és a még felmerülő költségek, valamint csatlakozottak kimondott Széles-tyei Takarékpénztárnak 278 K, a Medgyesi Takarékpénztár 394 K, 295 K, 200 K és 155 K, a Vizaknai Takarékpénztár 182 K, Misselbacher J. B. özégnek 934 K 46 fill., Bartumes Rudolfnak 2431 K s 45 fill. s j-bój álló követelések kielégítése végett az 1881. LX. t. oz. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében a gyulafehérvári kir. törvényszék s a vizaknai kir. jbiróság területén lévő az ifj. Groffner Mátyás nevére a sorostélyi 75 sz. tkvben A + 2. rdz. 258., 259. hrsz. a felvett ingatlanokra 861 K, a sorostélyi 212 sz. tkvben A + 12., 13. rdz. a 1617., 1811. hrsz. a felvett ingatlanokra és az A + 16. hrsz. a bevezetett 31/16253-ad rész közös legelőbeli illetmények 140 K., 178 K., 22 K., végül fentnevezett hitelezők fenti követeléseik, továbbá csatlakozottak kimondott dr. Török Pál vizaknai lakosnak 92 K 42 fill.-ből álló követelése kielégítése végett az ifj. Groffner Mátyás nevére a sorostélyi 216 sz. tkv.-ben A + 19., 20., 21., 22., 23. rdz. 1281., 1620., 1755., 1810., 1836. hrsz. a felvett ingatlanokra és az A + 25. rdz. a bevezetett 76/16253-ad közös legelőbeli illetményre 158 K., 468 K. + 88 K. + 206 K. + 250 K. + 116 K., összesen 2087 koronában megállapított kikiáltási árban, de a fenti ingatlanokra C. 5., 6., 5. a. id. Groffner Mátyás sorostélyi lakos javára bekebelezett hasznélvezeti jog fentartásával elrendeltetik.

Az árverés megtartására határidőül **1914. évi április hó 27-ik napjának** délelőtt 10 órája sorostélyi közsegházához kitézetik alábbi feltételekkel:

1. Árverésen a hirdetményben körülírt ingatlanok a kikiáltási árnál alacsonyabb áron el nem adatnak és vevő a bánatpénzt a Vhu. 25. §-ban említett esetben kiegészíteni köteles.

2. Az árverezni szándékozók az 1908. évi LXI. t. oz. 21. §-ában említettek, valamint végrehajtató és képviselője kivételével tartoznak az ingatlanok becsértékének 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. oz. 42. §. szerinti óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy a 140. §. értelmében a bíróságnál történt elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő tartozik a vételárát 3 egyenlő részletben 15, 20, 45 nap alatt, minden egyes árverési részlet után az árverés napjától számítandó 5% kamatokkal együtt szabályszerű kérvény mellett a nagyenyedi m. kir. adóhivatal, mint bírósági letéti hivatalnál elhelyezni.

4. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

5. Vevő köteles az ingatlanokat terhelő és az árverés napját követő esedékes adókat és átruházási illeteket viselni s az épületeket tűzkar ellen biztosítani.

6. Vevő a megvett ingatlanok birtokába az árverés jogerőre emelkedése napján lép és ezeknek haszna és teho ezidőtől őt illeti.

7. Vevőnek a vételi bizonyítvány az árverés napjától számított 15 nap alatt csak akkor adatik ki, ha az 1908. évi LXI. t. oz. 27. §. értelmében utóajánlat nem tétetett.

8. A tulajdonjog vevő javára csak a vételár teljes lefizetése után fog hivatalból elrendeltetni.

Vizakna, 1914. évi február hó 11-én.

Gerászim s. k.,
kir. jbiró.

A kiadmány hitelezői:

Siaszel

kir. telekkönyvvizsgáló.

136 1-1

IGY JÁR AZ AKI A VEVŐT BE AKARJA CSAPNI.

MINTHÖBY MAUTHNER NEVE ALATT MÁSPÉLE MANGOT ÁRUSÍTOTT, ELTÉLELM 14 NAPI ELZÁRÁSRA.

A „Nagyszebeni Általános Takarékpénztár”

földbirtokra és szilárd anyagból épült bér- és lakházakra előnyös feltételek mellett a tőketörlesztést és a kamatokat magukban foglaló félévi egyenlő részletekben visszafizetendő

törlesztéses kölcsönöket

1000 koronán felüli összegekben 10—50 évi időtartamra nyújt.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények Lingner György ur által nyújtandók be.

Bővebb felvilágosításokkal szolgál:

LINGNER GYÖRGY Nagyenyed. Telefon 15.

255

MŰTRÁGYÁT (16% káliumsuperphosphat)

állandóan raktáron tart WINKLER JÁNOS, Nagyenyeden.

Kiadó üzlethelyiség és lakás.

Főter 12 sz. a. házban levő üzlethelyiség és lakás f. év apr. 24-től kiadó. **vagy az egész épület a még hozzá tartozó helyiségekkel eladó.** Értekezhetni a kiadóhivatalban. 1272-3v

Nagyenyed
ADUNK HASZNÁLATRA
MŰVÉSZI KIVITELŰ TŰZ ÉS BETÖRÉSMENTES ÚJ PÁNCÉL
TAKAREKPERSELYT BARKINEK
Tíz
PESTMEGYEI TAKAREKPÉNZTÁR R.T.
BUDAPEST, IV. KÖTŐ UTCA 8.

HIRDETÉSEKET
legjutányosabban felvesz
kiadóhivatalunk.

Felszeg-utca 29. sz. alatt
kiadó telek, két szoba,
konyha, istálló, kert, udvar
300 korona Szent-Györgytől egy évre. 72

!!!
HA JÓ
szép és olcsó
harisnyákat
! akar, úgy forduljon a **Nagyenyedi Harisnyagyárhoz** az orsz. fegyintézetben. Kivánatra készséggel árjegyzéket küld. !

Ilyen szép
Rózsatövei
lesznek ha azokat
Fischer és Társai cégénél
Nagyenyed szerzi be.
Különböző színű 10 válogatott rózsatövet 12 K.-ért szállítanak.
1933-3

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T.

Az Osztrák-Magyar Bank mellékhelye.

Részvénytőke 600.000 korona.	Előnyös kölcsönt ad betáblásásra, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzüintézetek részvényeire. Törlesztéses kölcsönöket nyújt földbirtokokra. Idegen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál. Váltókat az összeg nagysága és lejáratára szerint a legelőnyösebb feltételek mellett számítól le. Vásárol és elad értékpapírokat napi árfolyamon. Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket kevés díj mellett. Beteteket elfogad betétkönyvecskére és folyó (csékk) számlára. — Allandó betétek után magasabb kamatot fizet. Rész elfizetésre elad mindennemű tőzslén jegyzett értékpapírt az 1883. évi XXXI. t.-oz. alapján. Bevált részvényeket és idegen értékeket.	Tartalékok 500.000 korona.
Az intézet hivatalos órái hétköznapiokon: délelőtt 9—12 óráig, délután 3—4 óráig.	Az átutalási rendszer általánosítására érdekében ajánlja csékk-füzeteit folyó-számla tulajdonosok részére.	Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

PORTLAND-CEMENT-gyár Kugler és Társai

Brassóban.

Itt helyben kapható Klemm Pál cégénél Szentkirály-
uteza 128. szám és Márer és Weiszberger cégénél.

